# ВІСТНИК
## ПЕРЕМИСКОЇ ЕПАРХИЇ.

Рік 1918. Видано 8. лютого. Ч. III.

Ч. 24.

### Ч. 315. Енцикліка Папи Венедикта XV. о проповіданю Божого слова.

## BENEDICTI PP. XV.

LITTERAE ENCYCLICAE DE PRAEDICATIONE DIVINI VERBI
ad patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos aliosque locorum ordinarios, pacem et communionem cum apostolica sede habentes.

BENEDICTUS PP. XV.
venerabiles fratres salutem et apostolicam benedictionem.

Humani generis Redemptionem Iesus Christus in ara Crucis moriendo cum consummasset, velletque adducere homines ut, suis praeceptis obtemperando, compotes fierent aeternae vitae, non alia usus est via quam suorum voce praeconum qui, quae ad salutem credenda faciendaque essent, hominum universitati denunciarent. „Placuit Deo per stultitiam praedicationis salvos facere credentes“ [1]). Elegit igitur Apostolos, quibus cum per Spiritum Sanctum dona infudisset tanto muneri consentanea, „Entes“, inquid, „in mundum universum praedicate Evangelium“ [2]). Quae quidem praedicatio faciem orbis terrae renovavit. Nam, si Fides christiana mentes hominum a multiplici errore ad veritatem, animosque a sordibus vitiorum ad omnium virtutum excellentiam convertit, profecto ipsius praedicationis ope convertit: „Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi“ [3]). Quapropter, quoniam, Dei nutu, iisdem causis quibus procreatae sunt, res conservantur, patet praedicationem christianae sapien-

---

[1]) 1 Cor., 1, 21.

[2]) Marc., 16, 15.

[3]) Rom., 10, 17.

tiae ad continuandum aeternae salutis opus divinitus adhiberi; et eam in maximis gravissimisque rebus iure numerari: in quam propterea curae cogitationesque a Nobis praecipuae conferendae sunt, maxime si aliqua ex parte, a nativa integritate, cum suae efficacitatis detrimento, deficere videatur.

Id enimvero est, venerabiles Fratres, quod ad ceteras miserias horum temporum quibus Nos ante alios sollicitamur, accedit. Etenim, si circumspiciamus quam multi sint qui verbo Dei praedicando dant operam, tanta occurret copia, quanta fortasse numquam fuit antea. Si autem consideremus, quo loco sint publice ac privatim mores atque instituta populorum, crescit in dies vulgo rerum quae supra naturam sunt, despicientia et oblivio; sensim a christianae virtutis severitate disceditur, maioresque ad probrosam ethnicorum vitam quotidie regressus fiunt.

Horum quidem malorum variae sunt multiplicesque causae: nemo tamen negaverit deplorandum esse quod eis malis a ministris verbi non satis afferatur medicinae. Numquid sermo Dei talis esse desiit, qualis ab Apostolo dicebatur, vivus et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti? Num gladii huius aciem usus diuturnitas hebetavit? Vitio certe tribuendum est ministrorum qui non tractant, quemadmodum oportet, hunc gladium, si is non omnibus locis vim suam exerceat. Neque enim dici potest melioribus, quam nos, temporibus Apostolos usos esse, quasi tum aut plus esset docilitatis ad Evangelium aut mimus contra divinam legem contumaciae.

Omnino igitur, quod Nos apostolici offici conscientia admonet duorumque proximorum Decessorum exemplum hortatur huc summo studio, pro rei gravitate, incumbendum Nobis esse intelligimus, ut praedicationem divini verbi ad eam normam, ad quam Christi Domini iussu Ecclesiaeque statutis dirigenda est, ubique revocemus.

Principio, venerabiles Fratres, quaeramus oportet, quas ob causas in hoc genere de via declinetur. Iam istae causae ad tres redire videntur: aut is ad praedicandum assumitur qui non debet; aut id muneris non eo exercetur consilio quo debet; aut non eo modo quo oportet.

Etenim prandicationis munus, ex Tridentinae Synodi doctrina, „Episcoporum praecipuum est“ [1]). Apostoli quidem, quorum in locum successere Episcopi, hoc maxime suarum partium esse duxerunt. Ita Paulus: „Non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare“ [2]). Ceterorum autem Apostolorum ea fuit sententia: „Non est equum nos derelinquere verbum Dei, et ministrare mensis“ [3]). Etsi autam proprium id est Episcoporum, tamen, quoniam variis distendi curis in suarum gubernatione ecclesiarum, nec semper nec usque quaque ipsi per se possunt, necesse est etiam per alios huic officio satisfaciant. Quare in hoc munere quicumque praeter Episcopos versantur, dubitandum non est quin, episcopali fungentes officio, versentur. — Haec igitur prima lex sanciatur, ut munus praedicationis sua sponte suscipere liceat nemini; sed ad illud exsequendum cuivis opus sit missione legitima, quae, nisi ab Episcopo, dari non potest; „Quomodo praedicabunt, nisi mittantur?“ [4]). Missi sunt enim Apostoli et ab Eo missi qui summus est Pastor et Episcopus animarum nostrarum [5]); missi septuaginta duo illi discipuli; ipseque Paulus, quamvis constitutus iam a Christo vas electtonis ut nomen eius coram gentibus et regibus portaret [6]), tum demum iniit apostolatum quum seniores, Spiritus Sancti man-

---

[1]) Sess. XXIV, De Ref., c. IV.

[2]) 1 Cor., 1, 17.

[3]) Act., 6, 2.

[4]) Rom., 10, 15.

[5]) 1 Petr., 2, 25.

[6]) Act., 9, 15.

dato „Segregate mihi Saulum in opus" (Evangelii) [1]), obtemperantes, eum cum impositione manuum dimisissent. Id quod primis Ecclesiae temporibus perpetuo usitatum est. Omnes enim, vel qui in sacerdotum ordine eminebant, ut Origenes, et qui postea ad episcopatum evecti sunt, ut Cyrillus Hierosolymitanus, ut Ioannes Chrysostomus, ut Augustinus ceterique Doctores Ecclesiae veteres, sese ex sui quisque Episcopi auctoritate ad praedicandum contulerunt.

Nunc vero, venerabiles Fratres, longe aliud venisse in consuetudinem videtur. E sacris oratoribus non ita pauci sunt in quos apte cadere illud dixeris quod queritur Dominus apud Ieremiam: „Non mittebam prophetas, et ipsi currebant" [2]). Nam cuicumquae vel ex ingenii indole vel aliis quibusvis de causis „ministerium verbi" suscipere libuerit, facile ei patet aditus ad suggesta templorum, tamquam ad palaestram in qua quivis suo arbitratu sese exerceat. Itaque ut iam de medio tollatur tanta perversitas, vestrum est, ne sinite ut quis, iniussu vestro, in ovile se inferat, et oves Christi ad suum arbitrium pascat. Nemo igitur in dioecesibus vestris, nisi vocatus probatusque a vobis, iam nunc sacras conciones habeat.

Hic vero summa cum vigilantia attendatis volumus quibus munus tam sanctum demandetis. Qua in re Episcopis hoc tantum, Concilii Tridentini decreto, permittitur ut „idoneos" eligant, id est qui possint „officium praedicationis salubriter exsequi". „Salubriter", dictum est — notate verbum quo rei continetur norma non „eloquenter", non cum „plausu audientium", verum cum animarum fructu, ad quem, tamquam finem, divini verbi administratio pertinet. Quod si pressius definiri a Nobis cupitis quos reapse habeatis idoneos, eos dicimus in quibus divinae vocationis argumenta reperietis. Nam quod requiritur ut quis ad sacerdotium admittatur: „Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo" [3]), Idem opus est ut quis ad praedicandum habilis aptusque iudicetur. Quae quidem vocatio haud difficile deprehenditur. Christus enim, Dominus et Magister Noster, cum in eo esset ut in caelum adscenderet, nequamquam dixit Apostolis ut illico, diversi abeuntes, praedicare inciperent: „Sedete inquit, in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto" [4]). Hoc igitur erit indicio quempiam divinitus ad id muneris vocari, si is virtute ex alto sit indutus. Quod cuiusmodi sit, licet ex iis colligere, venerabiles Fratres, quae in Apostolis, statim ut virtutem desuper acceperint, scimus evenisse. Ubi enim in eos Spiritus Sanctus descendit - ne mirifica, quibus aucti sunt, charismata attingamus - ex rudibus infirmisque hominibus docti perfectique evaserunt. Sit igitur sacerdos quispiam congruenti tum scientia tum virtute praeditus - modo ei dona naturae suppetant quae necessaria sunt ne tentetur Deus - recte ad praedicationem vocatus videbitur, neque erit cur ab Episcopo ad hoc munus non possit assumi. Quod Ipsum vult Tridentina Synodus, cum edicit, ne quos Episcopus praedicare sinat qui non „sint moribus et doctrina probati" [5]). Itaque Episcopi est eos, quibus praedicandi munus deferre cogitat, diu multumque experiri ut quae quantaque sit eorum et doctrinae copia et vitae sanctimonia cognoscat. Qui si remisse negligenterque se gesserit, is profecto in re gravissima deliquerit, et in eius caput culpa recidet vel errorum quos imperitus praedicator fuderit, vel offensionis malique exempli quod improbus dederit.

---

[1]) Act., 13, 2.

[2]) Ierem., 23, 21.

[3]) Hebr., 5, 4.

[4]) Luc., 24, 49.

[5]) Loc. cit.

Quo autem faciliores in hoc vestras, venerabiles Fratres, reddamus partes volumus ut qui praedicandi potestatem petunt, non secus ac qui confessiones peccatornm excipiendi, de eorum moribus et eruditione posthac duplex severumque fiat iudicium. Quisquis igitur in alterutro mancus et claudicans repertus sit, nullo rei cuiusquam respectu, repellatur ab eiusmodi munere cui non esse eum doneum constiterit. Postulat id vestra ipsorum dignitas, quorum vices a praedicatoribus geruntur, ut diximus; flagitat Ecclesiae sanctae utilitas, quandoquidem „sal terrae et lux mundi esse“ [1]), si quis alius, is debet qui in verbi ministerio versatur.

His probe consideratis rebus, ultra progredi ad explicandum quem sacrae praedicationis et finem et modum esse oporteat, supervacaneum potest videri. Nam si ad eam, quam memoravimus, regulam sacrorum oratorum delectus exigatur, quid est dubii quin, congruis ornati virtutibus, dignam in praedicando et causam sibi proponant et rationem teneant? Sed tamen prodest haec duo illustrare capita ut eo melius appareat, quare interdum boni praedicatoris forma in nonnullis desideretur.

Quid praedicatoribus debeat in suscepto munere exsequendo esse propositum, licet intelligere ex eo quod ii possunt ac debent de se idem, quod Paulus, affirmare: „Pro Christo legatione fungimur“ [2]). Si autem legati sunt Christi, illud ipsum velle debent in legatione peragenda quod Christus voluit in danda; immo quod ipse, dum vixit in terris, sibi proposuit. Neque enim Apostoli, et praedicatores post Apostolos, alio missi sunt atque Christus: „Sicut misit me Pater, et ego mitto vos“ [3]). Scimus autem cuius rei gratia Christus de caelo descenderit: aperte enim declaravit: „Ego ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati“ [4]), „Ego veni, ut vitam habeant“ [5]). a)

Utrumque igitur persequantur oportet qui sacrae praedicationi dant operam, id est, ut traditae a Deo veritatis diffundant lumen, et ut in iis qui audiunt, supernaturalem excitent alantque vitam; brevi, ut animarum quaerendo salutem, Dei promoveant gloriam. Quare, sicut perperam appelletur medicus, qui medicinam non faciat, vel alicuius artis doctor qui eam non doceat artem, sic qui praedicando non curat ad pleniorem Dei cognitionem et ad aeternae salutis viam homines adducere, eum peclamatorem vaniloquum appellari licet, praedicatorem evangelicum non licet. Atque utinam huiusmodi declamatores nulli sint! — Quid vero est quo ducuntur maxime? Alii quidem inanis gloriae cupiditate: cui scilicet ut satisfaciant: „Student magis alta quam apta dicere, facientes apud infirmas intelligentias miraculum sui, non ipsorum salutem operantes. Erubescunt humilia et plana dicere, ne sola haec scisse videantur... Erubescunt lactare parvulos“ [6]). Cumque Iesus Dominus ex humilitate auditorum ostenderet se eum esse qui expectabatur: „Pauperes evangelizantur“ [7]), quid non moliuntur isti, ut ex urbium celebritate atque ex primariorum dignitate templorum commendationem suis sermonibus acquirant? Quoniam autem in rebus a Deo revalatis quaedam sunt quibus corruptae humanae naturae perterreatur infirmitas, quaeque ab eam causam accomodatae non sunt ad evocandam multitudinem, ab iis caute se abstinent eaque tractant in quibus, si loci rationem excipias, nihil est sacrum. Ac non raro contingit ut in media pertractatione rerum aeternatum labantur ad politica, praesertim si quid eius

[1]) Matth., 5, 13, 14.
[2]) 2 Cor., 5, 20.
[3]) Ioan., 20, 21.
[4]) Ibid., 18, 37.
[5]) Ibid., 10, 10.
[6]) Gillebertus Ab., In Cant. Canticor. serm. XXVII, 2.
[7]) Matth., 11, 5.

generis animos audientium vehementer teneat occupatos. Omnino unum hoc iis esse studium videtur, placere audentiebus eisque morem gerere quos Paulus „prurientes auribus“[1]) dicit. Hinc ille gestus non sedatus et gravis, sed qualis in scaena aut in concione populari solct agi; hinc illae vocis vel remissiones moliores, vel contentiones tragicae; hinc illud orationis genus proprium ephemeridum; hinc sententiarum illa copia ab impiorum et acatholicorum petita scriptis, non a divinis Litteris, non a Sanctis Patribus; hine denique illa et, quae ab eorum plerisque usurpatur volubilitas tanta verborum, qua obtundant quidem aures et admirationem moveant audientibus, sed nihil his boni afferant quod domum reportent. Iam vero mirum quantum praedicatores isti opinione falluntur. Habeant licet quem tanto cum labore nec sine sacrilegio petunt plausum imperitorum: num pretium est operae, quando simul subeunda eis est prudentium omnium vituperatio et, quod est maius, formidandum Christi severissimum iudicium?

Quamquam, venerabiles Fratres, unice plausus quaerere praedicando non omnium est qui a regula normaque aberrant. Plerumque huiusmodi significationis qui captant, ideo captant ut eas ad aliud assequendum dirigant vel minus honestum. Nam, oblivioni dantes illud Gregorii: „Non praedicat sacerdos ut comedat, sed ideo ut praedicet, manducare debet“[2]) haud ita rari sunt qui, cum ad alia munera, quibus decenter alereutur, non se factos esse intelligerent, ad praedicationem se contulerunt, non ministerii sanctissimi rite exercendi, verum quaestus faciendi causa. Videmus igitur curas omnes istorium minime conversas esse ad quaerendum ubi maior sperari possit fructus animarum, sed ubi plus conficiatur praedicando lucri.

Iam vero, cum ab his nihil exspectare liceat Ecclessiae, nisi, damnum et dedecus, summopere vobis, venerabiles Fratres, est vigilandum, ut, si quem inveneritis praedicatione ad suam gloriam vel ad quaestum abuti, eum sine cunctatione amoveatis ab officio praedicandi. Nam qui rem tam sanctam polluere non veretur tanta pervesitate propositi, non sane, dubitat ad omnes indignitates descendere, ignominiae labem aspergens non sibi tantum, sed ispi etiam sacro muneri, quod tam prave admistrat.

Eadem autem erit adhibenda severitas in eos qui quo decet modo non praedicent, propterea quod ea negiexerint, quae ad recte hoc ministerium obeundum necessario requiruntur. Haec vero quae sint, docet exemplo suo is qui ab Ecclesia cognominatus est Praedicator veritatis, Paulus Apostolus: cuius similes praedicatores utinam, Dei miserentis beneficio, multo plures habeamus.

Primum igitur quod discimus a Paulo hoc est, quam bene paratus et instructus ad praedicandum venerit. Neque vero hic loquimur de doctrinae studiis in quibus, Gamaliele magistro, diligenter versatus erat. Scentia enim in eo per revelationen infusa, obscurabat ac paene obruebat eam quam ipse sibi comparaverat: quamquam hanc quoque non parum ei profuisse ex eius Epistolis apparet. Prorsus necessaria est praedicatori scientia, ut diximus, cuius quidem luce qui caret, facile labitur, ex Concilii Lateranensis IV verissima sententia: „Ignorantia est mater cunctorum errorum“. Non tamen de qualibet rerum scientia volumus intelligi, sed de ea scilitet quae propria est sacerdotis, quaeque, ut in pauca conferamus rem, cognitione sui, Dei, et officiorum continetur: sui, inquimus, ut suas quisque utilitates omittat; Dei, ut omnes ad eum et cognoscendum et diligendum adducat; officiorum, ut ea servet et servari praecipiat. Ceterarum rerum scientia, ista si desit, „inflat“ nec quicquam prodest.

Illud potius videamus, qualis in Apostolo praeparatio fuerit animi. Qua quidem in re tria

[1]) 2 Tim., 4, 3.

[2]) In I Regum, lib. III.

sunt maxime consideranda. Primum ut se totum Paulus divinae voluntati dediderit. Vixdum enim, cum iter faceret Damascum, Iesu Domini virtute tactus est, edidit, illam Apostolo dignam vocem: „Domine, quid me vis facere?“ [1]). Nam promiscua illi statim coeperunt esse pro Christo, sicut perpetuo fuerunt postea, laborare et quiescere, egere et abundare, laudari et contemni, vivere et mori. Non est dubium quin ideo in apostolatu tantum profecerit, quod se Dei voluntati pleno cum obsequio permisit. Quare similiter ante omnia obsequatur Deo quisquis praedicator ad salutem animarum nititur; ut nihil quidquam sit sollicitus quos auditores, quem successum, quos fructus habiturus sit: denique ut Deum dumtaxat, non se respiciat.

Hoc autem tantum Deo obsequendi studium animum postulat adeo comparatum ad patiendum, ut nullum fugiat laboris molestiaeque genus. Quod alterum in Paulo fuit insigne. Nam, cum de eo dixisset Dominus: „Ego ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati“ [2]), ipse deinde aerumnas omnes tanta cum voluptate complexus est ut scriberet: „Superabundo gaudio in omni tribulatione nostra“ [3]) Iam vero haec laboris tolerantia in praedicatore si emineat, cum quidquid humani in eo sit, abstergeat, ac Dei gratiam ei ad fructum ferendum conciliet, tum incredibile est quam eius operam christiano populo commendet. Contra, parum ad permovendos animos ii possunt, qui quocumque venerint, ibi commoditates vitae plus aequo consectantur, ac dum suas conciones habeant, nihil aliud, fere attingunt ministerii sacri, ut appareat plus eos propriae servire valetudini, quam animarum utilitati.

Tertio denique loco spiritum orationis qui dicitur, necessarium pradicatori esse intelligimus ex Apostolo; qui ut primum vocatus est ad apostolatum, Deo supplex esse instituit: „Ecce enim orat“ [4]). Etenim non copiose dicendo nec subtiliter disserendo aut vehementer perorando salus quaeritur animarum: qui hic consistat praedicator nihil est nisi „aes sonans aut cymbalum tinniens“ [5]). Id quo fit ut vigeant humana verba mirificeque valeant ad salutem, divina est gratia: „Deus incrementum dedit“ [6]). Dei autem gratia non studio et arte comparatur, sed precibus impetratur. Quare qui parum aut nihil orationi est deditus, frustra in praedicatione operam curamque consumit, cum coram Deo nec sibi nec audientibus quidquam proficiat.

Itaquae, paucis concludentes quae hactenus diximus, his Petri Damiani verbis utamur: „Praedicatori duo sunt permaxime necessaria, videlicet ut sententiis doctrinae spiritualis exuberet, et religiosae vitae splendore coruscet. Quod si sacerdos quispiam ad utrumque non sufficit, ut et vita clarus et doctrinae facultate sit profluus; melior est vita procul dubio quam doctrina... Plus valet vitae claritas ad exemplum, quam eloquentia vel urbanitas accurata sermonum... Necesse est ut sacerdos, qui praedicationis officio fungitur, et doctrinae spiritualis imbribus pluat, et religiosae vitae radiis splendeat: instar illius Angeli, qui natum Dominum pastoribus nuntians, et splendore claritatis emicuit, et quod evangelizare venerat, verbis expressit“ [7]).

Sed, ut ad Paulum redeamus, si quaerimus quibus de rebus consuevisset praedicando agere,

---

[1]) Act., 9, 6.

[2]) Act., 9, 16.

[3]) 2 Cor, 7, 4.

[4]) Act., 9, 11.

[5]) 1 Cor., 13, 1.

[6]) Ibid., 3, 6.

[7]) Epp. lib. I, Ep. I ad Cinthium Urbis Praef.

ipse sic omnia complectitur: „Non enim iudicavi me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, et hunc crucifixum“[1]). Efficere ut Iesum Christum homines magis magisque cognoscerent et quidem cognitione quae ad vivendum, non modo ad credendum, pertineret, hoc est quod omni apostolici pectoris contentione laboravit. Itaque Christi dogmata et praecepta omnia vel severiora sic tradebat ut nihil nec reticeret nec molliret, de humilitate, de abnegatione sui, de castitate, de rerum humanarum contemptu, de obedientia, de venia inimicis danda, de similibus. Nec vero timide illa denuntiabat: inter Deum et Belial eligendum esse cui serviatur, utrique non posse; omnes, ut e vivis excesserint, tremendum manere iudicium; cum Deo non licere transigi; aut vitam aeternam sperandam, si universae obdemperetur legi, aut, si cupiditatibus indulgendo deseratur officium, ignem aeternum esse exspectandum. — Neque enim „Praedicator veritatis“ unquam putavit abstinendem ab huiusmodi argumentis propterea quia, ab corruptionem temporum, nimis dura viderentur iis, ad quos loquebatur. — Apparet igitur quam non probati sint ii praedicatores, qui quaedem christianae doctrinae capita, ne fastidio sint audientibus, non audent attingere. Num medicus quisquam inutilia remedia dabit aegrotanti, quia is ab utilibus abhorreat? Ceterum inde probabitur oratoris virtus et facultas, si, quae ingrata sunt, ea grata dicendo reddiderit.

Quae autem tractanda susceperat, quo modo Apostolus explicabat? „Non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis“ [2]). Quanti refert, venerabiles Fratres, hoc omnibus esse exploratissimum, cum videmus non paucos e sacris concionatoribus ita dicere ut scripturas Sanctas, Patres Doctoresque Ecclesiae, theologiae sacrae argumenta praetermittant; nihil fere nisi rationem, loquantur. Perperam profecto: neque enim in ordine supernaturali humanis tantum adminiculis quidquam proficitur. — At illud opponitur: praedicatore qui quae divinitus revelata sunt, urgeat, non haberi fidem. — Itane vero? Sit sane apud acatholicos: quamquam cum Graeci sapientiam, nimirum huius saeculi, quaererent, Apostolus tamen eis Christum crucifixum praedicabat[3]). Quod si oculos convertamus ad gentes catholicas, in his ii qui alieni sunt a nobis, fere Fidei radicem retinent: mentem enim obcaecantnr eo quod animi corrumpuntur.

Postremo qua mente praedicabat Paulus? Non ut hominibus, sed ut Christo placeret: „Si hominibus placerem, Christi servus non essem“ [4]). Cum animum gereret incensum caritate Christi, nihil quaerebat praeter Christi gloriam. O utinam qui in verbi ministerio elaborant, omnes vere Iesum Christum dilligant; utinam possint illa usurpare Pauli: Propter quem (Iesum Christum) omnia detrimentum feci“[5]); et „Mihi vivere Christus est“[6]). Tantum qui amore ardent, ceteros inflammare sciunt. Quare Si Bernardus ita praedicatorem admonet: „Si sapis, concham te exhibebis et non canalem“[7]); hoc est: quod dicis, eo plenus ipse esto, et ne satis habeas in alios transfundere. „Verum, ut idem Doctor addit, canales hodie in Ecclesia multos habemus, conchas vero perpaucas!“[8]).

Hoc ne eveniat in posterum, vobis omni ope atque opera enitendum est, venerabiles Fratres:

---

[1]) I Cor., 2, 2.

[2]) Ibid.- 2, 4.

[3]) 1 Cor., 1, 22, 23.

[4]) Gal., 1, 10.

[5]) Philip., 3, 8.

[6]) Ibid., 1, 21.

[7]) In Cant. serm. 18.

[8]) Ibid.

quorum est et indignos repellendo, et idoneos eligendo, conformando, moderando, efficere ut praedicatores, qui sint secundum Dei cor, iam plurimi exsistant. — Respiciat autem misericors gregem suum Pastor aeternus, Iesus Christus, Virgine Sanctissima quidem, ut Matre augusta ipsius Verbi incarnati et Regina Apostolorum, deprecante; ac spiritum apostolatus in Clero refovens, plurimos esse iubeat qui studeant „seipsos probabiles exhibere Deo, operarios inconfusibiles, recte tractantes verbum veritatis“ [1]).

Auspicem divinorum munerum ac testem benevolentiae Nostrae vobis, venerabiles Fratres vestroque Clero ac populo apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XV iunii, in festo Sacratissimi Cordis Iesu, anno MCMXVII, Pontificatus Nostri tertio.

**Benedictus PP. XV.**

## Приписи св. Зібраня Консисторіяльного в справі проповіданя Божого слова.

Ut quae Beatissimus Pater nuper in Encyclicis Litteris. „Humani generis redemptionem“ de sacra praedicatione docuit ac praestituit ad praxim facillius deducantur, Eminentissimi Patres S. C. Consistoriali praepositi, ipso Summo Pontifice plene adprobante, sequentes sancivere normas, quibus Rmi locorum Ordinarii uti debeant ut tuto in re tam gravi procedant; easque eadem Sanctitas Sua statim executioni mandandas praecipit, quo scilicet quod Apostolus nominat „ministerium verbi“ eos afferat fructus in tuitionem ac propagationem fidei christianaeque vitae custodiam, quales et divinus Magister Christus intendit et catholica Ecclesia sibi iure promittit.

### CAPUT I.

A quibus et qua ratione praedicatores Verbi Dei sint eligendi.

1. Rmi locorum Ordinarii illud ante omnia semper prae oculis habeant, quod Sacra Tridentina Synodus, anteriores praescriptiones innovans ac perstringens, cap. IV, sess. 24, „De Reform.“, sancit; ubi, postquam monuit „praedicationis munus Episcoporum praecipuum esse“, sic sequitur: „Mandat (S. Synodus) ut in Ecclesia sua ipsi (Episcopi) per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos quos ad praedicationis officium assument; in aliis autem Ecclesiis per alios ab Episcopis (impensis eorum qui eas praestare aut tenentur vel solent) deputandos, in civitate aut in quacumque parte dioecesis censebunt expedire, saltem dominicis et solemnioribus diebus festis.... sacras Scripturas divinamque legem annuntient. Nullus autem saecularis sive regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicende Episcopo, praedicare praesumat“.

Quod plane in novo ecclesiastico Codice confirmatur can. 1327, 1328 et 1337.

2. Cum igitur ad Episcopum loci Ordinarium praedicandi munus quaecipue spectet, cumque ad eumdem pertineat assumere ac deputare qui ipsum substituant proque ipso suppleant in hoc gravissimo ministerio, etiam specifice in casu quo praedicationis impensae, aut ex iure aut ex consuetudine, ab aliis sint persolvendae; nullus nec valide nec licite eligere aut advocare concionatorem quempiam etia pro ecclessia propria; nullusque de clero sive saeculari sive regulari, huiusmodi inventionem licite acceptare poterit, nisi intra limites ac modos in sequentibus articulis statutos.

3. Parochi, vi missionis habitae in eorum electione, sicut ad confesiones excipiendas habi-

[1]) 2 Tim., 2, 15.

litantur, ita etiam facultate concionandi gaudent, salva quidem lege residentiae salvisque conditionibus ceteris, quas Ordinarius necessario vel utiliter apponendas censuerit. Idem de Canonico Theologo dicendum quoad lectiones Scripturae sacrae.

4. In reliquis casibus universis, ad praedicandum populo fidelium in publicis templis vel oratoriis, etiam regularium, et a sacerdotibus etiam regularibus, necesse est ut facultas obtineatur ab Ordinario dioecesis.

5. Huiusmodi facultas, ad normam eorum quae in Codice praescribuntur can. 1341, § 1 et 2, petenda est:

a) a prima Capituli dignitate, audito tamen Capitulo, pro praedicationibus, quae ex lege vel voluntate Capituli fiant in ecclesia propria;

b) a Superiore regulari, servatis respectivi Ordinis vel Congregationis regulis, pro ecclesiis religionum clericalium;

c) a parocho pro ecclesia parochiali aliisque ecclesiis ab ea dependentibus;

d) et si agatur de parocho ecclesiae spectantis ad Capitulum vel ad Ordinem religiosum, ab eodem parocho pro concionibus quae ab ipso pendent, secluso Capituli vel religionis interventu;

e) a sacerdote primicerio vel capellano confraternitatis cuiuslibet pro ecclesia propria;

f) a sacerdote ecclesiae rectore, quique sacras ibidem functiones de iure peragit, pro omnibus ecclesiis aliarum corporationum moralium non clericalium, aut religionum laicalium, monialium, privatorum.

6. Ad tramitem decisionum S. C. Concilii in Sutrina, 8 maii 1688, et in Ripana, 21 maii 1707, qui praedictam facultatem postulat, debet tantum concionatoris nomen proponere, idque subordinate ad beneplacitum Ordinarii, qui solus uti potest verbis eligimus et deputamus ad postulationem N. N., etc.

7. Postulatio ad obtinendum concionatorem aliquem facienda est tempore utili et opportuno, ut Ordinarius commode queat informationes necessarias de eiusdem persona habere (Codic., can. 1341, § 2): hoc autem tempus, generatim loquendo, haud erit inferius duobus mensibus, uti iam statuit S. C. Concilii in Theanen., 19 aprilis 1728 et 30 aprilis 1729; salva tamen Episcopis facultate tempus aliud statuendi etiam brevius pro genere et gravitate praedicationis et pro qualitate concionatoris, dioecesani vel extradiocesani.

8. Quicumque, obligatione petendi facultatem posthabita, sacerdotem quempiam ad concionandum invitaverit; itemque sacerdos quilibet, qui tali modo invitatus scienter acceptarit et concionatus fuerit, puniendi sunt ab Ordinario poenis eius arbitrio statuendis, non exclusa suspensione a divinis.

9. Facultas praedicandi, quando agitur de concionatore extradioecesano, scripto tribuenda erit, designato etiam loco et genere praedicationis, pro quibus concessa fuerit.

10. Ordinarii, onerata graviter eorum conscientia, facultatem concionandi nemini concedent, nisi prius ipsis constiterit de illius pietate, scientia et idoneitate, secundum praescriptiones quae sequenti capite tradentur: si vero agitur de sacerdotibus extradioecesanis vel de religiosis cuiuscumque Ordinis, nisi prius respectivum Ordinarium et Superiorem interpellaverint ac responsionem favorabilem habuerint.

Ordinarius et Superior regularis, qui ab alio Ordinario de informationibus interrogati fuerint circa pietatem, scientiam atque idoneitatem ad praedicandum cuiuspiam eorum subditi, tenentur sub gravi eas pro veritate tradere, secundum scientiam et conscientiam prout in can. 1341, § 1, novi Co-

dicis praescribitur. Ordinarius vero qui illas recipit, tenetur eisdem se conformare, secretum de acceptis notitiis absolute servando.

12. Ordinarius qui, ob informationes ut supra acceptas aut aliam ob causam, censuerit in Domino concionandi facultatem alicui denegare, sufficit ut idipsum petenti facultatem significet quin aliud addat, „soli Deo rationem de sua sententia redditurus".

## CAPUT II.

### Quo pacto constare debeat de idoneitate concionatoria.

13. Generatim loquendo, sicut ad tribuendam sacerdoti cuivis facultatem pro ministerio excipiendi fidelium confessiones Ordinarii arctissime obligantur certitudinem acquirere de eius idoneitate et culpa se innexos reputarent si ad tantum munus admitterent qui moribus foret indignus, vel scientiae debitae defectu incapax; ita et non aliter iidem Ordinarii debent se gerere, antequam aliquem assumant et destinent ad ministerium verbi.

14. Medium ordinarium ad dignoscendam cuiuspiam idoneitatem ad praedicationis officium, praesertim quoad scientiam et quoad actionem, est examen a candidato voce et scripto subeundum coram tribus examinatoribus, qui arbitrio Ordinarii possunt seligi vel inter examinatores synodales vel etiam inter sacerdotes extradioecesanos, aut etiam e clero regulari.

Cognita autem idoneitate quoad scientiam et actionem, vel etiam in antecessum, haud minori studio, imo etiam maiori, inquiret Ordinarius num idem candidatus pietate, honestate morum et publica aestimatione dignus sit qui verbum Dei evangelizet.

15. Pro huiusmodi duplicis examinis exitu, poterit Ordinarius candidatum declarare idoneum aut generatim aut pro aliqua solummodo praedicationis specie, ad tempus vel ad experimentum et certis conditionibus, aut absolute et non in perpetuum, dando illi pagellam praedicationis, ea omnino ratione qua datur pro confessionibus, vel ei facultatem praedicandi simpliciter denegando.

16. Non prohibentur tamen Ordinarii, in casibus particularibus et per exceptionem, quominus aliquem ad praedicandum, sine praevio examine de quo supra, admittant, dummodo aliis iisque certis argumentis de eius idoneitate constet.

17. Vetitum tamen absolute esto diplomata, ut aiunt, praedicationis subditis etiam propriis impertiri, vel subditis etiam propriis sed honoris titulo aut in aestimationis signum.

18. Servata, pru regularibus et religiosis exemptis, eorum Ordinariis facultate deputandi subditos, quos secundum regulas et constitutiones Ordinis noverint dignos et idoneos, conformiter tamen semper ad praescriptiones Codicis, can, 1338, ad praedicandum intra septa domus religiosae vel monasterii; si tamen destinare aliquem voluerint ad conciones habendas in publicis ecclesiis, non exclusis Ordinis propriis, tenentur illum coram dioecesano loci Ordinario sistere ad examen subeundum iuxta superius disposita articulis 13, 14, 15.

## CAPUT III.

### Quid in sacra praedicatione servandum sit vel vitandum.

19. Quoniam sancta sancte tractanda sunt, nemo praedicationem suscipiat quin digne ac proxime se praeparaverit studio simul et oratione.

20. Argumenta concionum sint essentialiter sacra (Cod. can. 1347). Quod si concionator alia argumenta tractare voluerit non stricte sacra, semper tamen domui Dei convenientia, facultatem a loci

Ordinario petere et obtinere debebit; qui quidem Ordinarius eam numquam concedet nisi re mature considerata eiusque necessitate perspecta. Concionatoribus tamen omnibus de re politica in ecclesiis agere omnino et absolute sit vetitum.

21. Elogia funebria nemini recitare fas esto nisi praevio et explicito censensu Ordinarii, qui quidem, antequam prebeat, poterit etiam exigere ut sibi manuscriptum exhibeatur.

22. Concionator prae oculis semper habeat et in praxim deducat quae S. Hieronymus Nepotiano commendabat: „Divinas Scripturas saepius lege: imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur... Sermo presbyteri Scripturarum lectione conditus sit". Studio autem Scripturarum sacrarum iungatur studium Patrum ac Doctorum Ecclesiae.

23. Citationes ac testimonia scriptorum aut auctorum prophanorum sobrietate summa adhibeantur, multoque magis dicta haereticorum, apostatarum et infidelium: nunquam vero personarum viventium auctoritates proferantur. Fides et christiana morum honestas non his egent adsertoribus ac defensoribus!

24. Concionator ne plausus auditorum aucupetur, sed quaerat unice animarum salutem et commendationem a Deo atque Ecclesia. „Docente te in ecclesia non clamor populi, sed gemitus suscitetur. Lacrymae auditorum laudes tuae sint" (Hieron. ad Nepotian.).

25. Usus, qui alicubi invaluit, ephemerides vel plagulas typis impressas adhibendi tum ad auditores aucupandos ante praedicationem, tum post praedicationem ad concionatoris meritum extollendum, reprobandus omnino est et damnandus, quovis id praetextu boni fiat. Curent Ordinarii, quantum poterint, ut ne id usuveniat.

26. Quoad actionem in concionando nil melius praescribi potest quam quod S. Hieronymus Nepotianum admonebat: „Nolo te declamatorem et rabulam garrulumque sine ratione, sed mysteriorum peritum et sacramentorum Dei eruditissimum. Verba volvere, et celeritate dicendi apud imperitum vulgus admirationem sui facere, indoctorum hominum est... Nihil tam facile quam vilem plebeculam et indoctam concionem linguae volubilitate decipere, quae quidquid non intelligit plus miratur".

27. Quamobrem concionator tam in ratiocinatione quam in linguae usu sese communi auditorum captui accomodet; quoad vero actionem ac recitationem, eam observet modestiam et gravitatem, quae illi convenit qui pro Christo legatione fungitur.

28. Caveat item semper ac diligentisse ne sacram praedicationem in quaestum vertat, quaerendo quae sua sunt, non Iesu Christi; ne sit igitur turpis lucri cupidus nec vanae gloriolae lenocinio se capi sinat.

Nunquam vero ex animo permittat excidere quod, secundum Evangelii et Apostolorum doctrinam et Sanctorum exempla, idem Hieronymus Nepotiano suggerebat: „Non confundant opera tua sermonem tuum; ne cum in ecclesia loqueris, tacitus quilibet respondeat: Cur ergo haec quae dicis, ipse non facis? — Delicatus magister est qui, pleno ventre, de ieiuniis loquitur... Sacerdotis os, mens manusque concordent".

## CAPUT IV.

### Cui et quomodo interdicenda praedicatio.

29. Concionatores, qui praescriptiones superiori capite editas negligant, si emendationis spem praebeant et graviter non offenderint, prima alterave vice ab Episcopo moneantur ac reprehendantur.

30. Si vero emendationem neglexerint aut graviter cum fidelium scandalo peccaverint, Episcopus, ad tramitem Codicis, can. 1340, §§ 2 et 3.

a) si agatur de proprio subdito aut de religioso cui praedicandi facultatem ipse dederit, concessam facultatem, nullo hominum respectu, aut ad tempus revocet aut omnino abroget;

b) si autem de sacerdote extradioecesano agatur vel de religioso cui non ipse pagellam impertiverit, praedicationem illi in dioecesi sua interdicat simulque de re moneat tam Ordinarium proprium quam eum qui praedicationis pagellam eidem concessit; in casibus autem gravioribus ne omittat ad S. Sedem referre;

c) poterit etiam Episcopus, imo et debebit pro diversitate casuum, concionatore graviter peccante, coeptam praedicationem ipsi intercipere.

31. Interdici pariter praedicatione oportet, saltem ad tempus et pro aliquo loco, quicumque aut pro sua vivendi ratione aut quavis alia de causa, etsi inculpabiliter, publicam bonam existimationem amiserit, ita ut ministerium suum inutile vel damnosum evaserit.

32. Ordinarii dioecesani commissionem vigilantiae pro praedicatione, unusquisque in sua dioecesi, instituent, quae iisdem sacerdotibus componi poterit ac commissio pro examine candidatorum.

33. Quia vero nec Episcopi nec commissio vigilantiae adesse ubique in dioecesi poterunt; quum agetur de praedicationibus maioris momenti in locis dissitis, Ordinarii exigent his desuper a Vicariis Foraneis vel a parochis informationes peculiares et tutas iuxta normas superius traditas.

## CAPUT V.

### De praeparatione remota ad ministerium praedicationis.

34. Ordinarii et Superiores religiosorum stricte obligantur proprios clericos ad sanctam salutaremque praedicationem ab ipsa iuvenili aetate formare studiorum tempore, tum ante tum post susceptum sacerdotium.

35. Curabunt igitur ut dicti clerici, dum sacrae theologiae dant operam, de variis praedicationum generibus doceantur; praeque manibus habeant et gustent exemplaria insignia quae in omni concionum genere Sancti Patres reliquerunt, praeter illa quae in sacris Evangeliis, in Actibus et Epistolis Apostolorum ubique accesserunt.

36. Studebunt item Ordinarii ut iuvenes instituantur de actione et pronunciatione in concionibus servandis, ut eam deinde gravitatem, simplicitatem et concinnitatem praeseferant, quae nihil histrionem sapiat, sed verbo Dei conveniat, probetque concionantem pro animi persuasione et ex corde loqui sublimemque spectare finem, qui ministerio suo est praestitutus.

37. Haec dum in seminariis vel studiorum locis peragentur, Superiores scrutabuntur quod genus praedicationis singulorum alumnorum dispositioni magis respondeat, ut deinde ea super re ad Ordinarium referant.

38. Initialem autem institutionem, quam clerici in seminariis vel in studiorum domibus habuerunt, Ordinarii, etiam post sacros Ordines susceptos, perficiendam curabunt.

39. Quamobrem, iuxta informationes de unoquoque habitas, eos facilioribus primum ac humilioribus praedicationibus occupabunt et exercebunt, ut in tradenda pueris christiana catechesi, Evangelio breviter explicando, iisque similibus.

40. Poterunt demum Ordinarii suis clericis praescribere ut, aliquo annorum spatio, examen de praedicatione in curia quotannis subeant tam voce quam scripto, ea quidem methodo quae ipsis

magis probabitur, conformiter scilicet ad praescriptiones Codicis pro examinibus annuis a clericis subeundis post sacerdotii susceptionem.

Ex S. C. Consistoriali die 28 iunii, in pervigilio SS. App. Petri et Pauli anno 1917.

L. † S.

† C. Card. **De Lai**, Ep. Sabinen., Secretarius

† **V. Sardi**, Archiep. Caesarien., Adsessor.

Від гр. кат. Еп. Ординаріяту.

Перемишль, дня 5. січня 1918.

---

Ч. 25.

## Ч. 71/орд. В справі розписуваня Зборів деканальних.

Еп. Ординаріят звертає увагу всїх Всч. ОО. Деканів на »Установи о зборах (соборчиках) деканальних«, які ухвалені Перем. Епарх. Синодом в р. 1898.

При чім, з покликом на ті самі установи, а іменно точка 10. д. (стор. 73). Еп. Ординаріят припоручає всїм Всч. ОО. Деканам, щоби перед кождим наміренин скликанєм Збору деканального подали до відома Еписк. Ординаріяту день маючого відбути ся Збору і його програму і постарали ся о попереднє його одобренє в Еп. Ординаріятї, а доперва опісля, і се з покликом на се одобренє збір деканальний розписували.

Від гр. кат. Еп. Ординаріяту.

Перемишль, дня 6. лютого 1918.

---

Ч. 26.

## Ч. 815. Конкурс стипендийноі фондациї бл. п. Єрея Михаїла Пожаковского.

Еп. Консисторія, яко управителька стипендийноі фондациї бл. п. Єрея Михаїла Пожаковского, бувшого гр. кат. пароха в Устияновій, оголошує сим конкурс на р. шкільний 1918 на одну стипендию по 200 кор. річно.

О тую стипендию могуть ся убігати ученицї убогі низших або висших шкіл публичних, католицкого віроісповіданя, а в першій лїнії сродники бл. п. Єрея Пожаковского і его жени бл. п. Юстини з Товарницких Пожаковскоі, а в недостатку тихже дочкі родичів шляхоцкого роду або міщаньского, замешкалих на передмістю на Засаню в Перемишли, котрі з'обовяжуть ся раз в рік перед побиранєм стипендиї жертвовати одну лїтургію за упокій души Михаїла, Юстини, Григорія, Йоана і Мариї Пожаковских і дадуть на престол дві сьвічки.

Стипендиї суть платні в двох ратах рівних по скінченю кождого шкільного півроку, єсли надїлені стипендією викажуть ся добрим успіхом в науцї. Стипендия роздає ся на час трех лїт.

Управнених до полученя повизшоі стипендиї взиває ся, щоби своі нестемпльовані прошеня, заосмотрені:

1. Сьвідоцтвом крещеня,

2. Сьвідоцтвом доброго успіху в науках в речинци до 3. марта 1918 посредством уряду деканального або катедрально-парохіяльного в Перемишли Еп. Консисториї предложили.

Від гр. кат. Еп. Консисториї.

Перемишль, дня 5. лютого 1918.

---

Ч. 27.

## Ч. 1125. Завізване сьвящеників, що опустили свої душпастирскі посади.

В часї росийскої інвазиї по части, а в загалї від мая 1915 року, в часї відвороту утїкаючих після пораженя війск росийских, деякі душпастирі диецезиї Перемиської, опустили свої душпастирскі посади і, як догадоватись можна, виїхали до Росиї, та до сего часу не вернули. Се слїдуючі священикі:

о. Вихиньский Александер, парох в Смерекові, деканата Жовківского.
о. Гермак Казимір, парох в Гошанах, деканата Комарняньского.
о. Грабец Йоан, завідатель парохії Пили, деканата Жовківского.
о. Долошицкий Мирон, парох в Кунинї, деканата Жовківского.
о. Константинович Ераст, завідатель парохії Середниця, деканата Лїского.
о. Король Кароль, парох в Луцї, деканата Мокряньского.
о. Криницкий Антоній, парох в Пяновичах, деканата Самбірского.
о. Кунцев Алексій, парох в Улицку, деканата Потелицкого.
о. Ладижиньский Роман парох в Зворі, деканата Старосамбірского.
о. Мерена Йоан, парох в Дошнї, деканата Яслиского.
о. Минкович Емилїян, парох в Мхаві, деканата Балигородского.
о. Ольшаньский Володимир, парох в Честинях, деканата Куликівского.
о. Пелех Йосиф, парох в Желдци, деканата Жовківского.
о. Пизюр Андрей, завідатель парохії Белзець, деканата Потелицкого.
о. Полошинович Даниїл, парох в Кривій, деканата Біцкого.
о. Радошицкий Михаїл, парох в Лобізви, деканата Устрицкого.
о. Рудавский Василь, завідатель порохії Гаї, деканата Дрогобицкого.
о. Саламон Онисім, парох в Вороблику, деканата Сяніцкого.
о. Струсевич Александер, парох в Прилбичах, деканата Яворівского.
о. Трешневский Михаїл, парох в Краснім, деканата Височаньского.
о. Хиляк Антоній, самостоят. сотрудник в Кропивнику старім, деканата Дрогобицкого.
о. Федевич Емилїян, парох в Улазові, деканата Олешицкого.
о. Шемеляк Леонід, самостоят. сотрудник в Тершові, деканата Старосамбірского.
о. Шумило Тома, парох в Курилівцї, деканата Канчуцкого.

Тому, що довше полишенє духовних посад через сьвящеників, без дозволу дотичного Ординария, противить ся церковним канонам і підлягає строгим цензурам церковним, взиває Епископский Ординаріят отсим завізванєм всїх висше згаданих душпастирів і помічників в душпастирствах, щоби безпроволочно ставили ся перед своїм

Ординарієм, або предложили достаточне оправдане своєї провини. Наколиби сего не зробили, буде Епископский Ординаріят приневолений поступити з ними після декрету св. Собора Тридентского (сесия XXIII), накладаючи на них каноничні цензури аж до усуненя їх із заниманих посад.

Се є перше канонічне завізване.

Від гр. кат. Еп. Ординаріяту.

Перемишль, дня 5. лютого 1918.

---

# Хроніка.

---

### Іменованя:

Ч. 8544/17. Всеч. о. Лев Михаїл, парох в Залужу, ім. завідателем деканата Яворівского на місце увільненого від тої довжности на власне прошене Всеч. о. Кручковского Михаїла.

Ч. 8685/17. Всеч. о. Залїтач Александер, катихит школи муж. в Яворові, ім. орд. відпоручником до ц. к. Ради шкільної окружній в Яворові.

Ч. 8912/17. Всеч. о. Гумецкий Юліян, декан і парох в Війску, ім. орд. відпоручником до ц. к. Ради шкільної окружной в Добромили.

Ч. 194. Всеч. о. Мороз Григорій, парох в Борині, мдеканом Височаньским.

### Завідательства получили:

Ч. 8768/17. о. Масляник Іван в Бігалях.
Ч. 400. „ Малецкий Клим в Завишні.

### Сотрудництва получили:

Ч. 8481/17. о. Гайдукевич Іван в Кречовичах.
„ 220. „ Менціньский Михаїл в Лютовисках.
„ 500. „ Небожук Андрій в Добромили.
„ 1079. „ Фенич Іван в Яворові.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 6. лютого 1918.

---

† ЙОСАФАТ
Епископ.

Александер Зубрицький
Канцлер.

---

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишли. З друкарні гр. кат. Капітули в Перемишли.